

УДК 631.526.32

Гринів С.М.

Український інститут експертизи сортів рослин

ЗАГАЛЬНОВІДОМА КОЛЕКЦІЯ – ГОЛОВНИЙ АСПЕКТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ СОРТІВ РОСЛИН НА ВІДМІННІСТЬ

Вступ України до Міжнародного союзу з охорони нових сортів рослин (УПОВ), сприяв підняттю рівня захисту нових сортів, захисту прав селекціонера на основі принципів, які отримали міжнародне визнання та підтримку. Членство країни в УПОВ забезпечує визнання державами-членами Союзу досягнень селекціонерів, що займаються виведенням нових сортів рослин, за умови що сорт відповідає критеріям охороноздатності. Як наслідок, Україна повинна виконувати всі вимоги які передбачені умовами членства в УПОВ, однією з головних умов якого є високий рівень підходів та методів до забезпечення проведення кваліфікаційної експертизи нових сортів рослин, захисту прав на сорт.

Одним з критеріїв охороноздатності сорту є його відмінність від усіх загальновідомих сортів даного виду, що в свою чергу вимагає володіння сортовими колекціями, згідно Конвенції УПОВ (Стаття 6 Актів 1961/1972 і 1978 рр. і Стаття 7 Акта 1991 р.) сорт повинен чітко вирізнятися від будь-якого з сортів існування якого є предметом загальної відомості .

В статті 7 Акту 1991 року Конвенції УПОВ, зазначено: «Сорт вважається відмінним, якщо він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, існування якого на момент подачі заявки є загальновідомим».

Важливим складовим у вирішенні специфічних цілей експертизи сортів рослин є створення загальновідомих колекцій з подальшим формуванням колекцій спеціального призначення (колекція сортів з еталонними ознаками, референсна колекція, учбова колекція). Колекції загальновідомих сортів є основною

базою морфологічних ознак. Вони вирішують одне з основних завдань правової охорони сортів рослин – методичний аспект кваліфікаційної експертизи на відмінність.

Головними умовами існування колекції загальновідомих сортів для проведення кваліфікаційної експертизи є наявність зразка посадкового матеріалу сорту та опис кожного представленого сортового зразка.

Важливо зазначити, що колекція загальновідомих сортів не може бути постійною. Вона повинна оновлюватись з урахуванням зміни переліку сортів, розробки нових типів сортів і залучення нового рослинного генетичного матеріалу. Тому формування колекцій загальновідомих сортів є послідовним, об'ємним, трудомістким та коштовним процесом, який вимагає великих затрат часу та ручної праці.

Головним завданням спеціалістів Українського інституту експертизи сортів рослин, що забезпечують проведення кваліфікаційної експертизи на відмінність, однорідність та стабільність є формування, вивчення та підтримання сортових колекцій. В Україні на сьогоднішній день проводиться селекція приблизно з 400 видів рослин. З метою забезпечення високоякісної охорони сортів потрібно створити стільки ж колекцій загальновідомих сортів. Враховуючи вище викладені факти це питання потребує наполегливої праці, часу та чітко визначених правил, розроблених на основі рекомендацій Міжнародного союзу з охорони нових сортів рослин.

